

Sygn. akt I ACz 873/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Paweł Rygiel

SSO (del.) Wojciech Żukowski

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2019 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. Ż.

przeciwko J. Ż.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 04 kwietnia 2019 roku, sygn. akt I C 211/19

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Paweł Rygiel SSA Jan Kremer SSO (del.) Wojciech Żukowski

Sygn. akt I ACz 873/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu odrzucił pozew A. Ż..

W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że pozew zawartym w piśmie z dnia 18.10.2018 r. powód A. Ż. wystąpił o ochronę dóbr osobistych przeciwko J. Ż..

Sąd na podstawie akt (...)ustalił z urzędu, że powód został w 2013 r. ubezwłasnowolniony częściowo. Wobec powyższego postanowieniem z 5 marca 2019 r. Sąd wyznaczył powodowi 14 dniowy termin do usunięcia braku zdolności sądowej poprzez zgłoszenie się do postępowania jego opiekuna prawnego I. K. pod rygorem odrzucenia pozwu. Sąd I instancji przywołał treść art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. dotyczącego m.in. odrzucenia pozwu, jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy. Wskazał, że jak wynika z akt postępowania o sygn.(...)powód jest ubezwłasnowolniony częściowo i nie posiada zdolności procesowej stosownie do art. 65 § 1 k.p.c., co oznacza że może on działać w sprawie jedynie przez swego przedstawiciela. Mając to na względzie Sąd postanowieniem z dnia 5 marca 2019 r. wyznaczył powodowi 14 dniowy termin do uzupełnienia przedmiotowego braku poprzez zgłoszenie się jego opiekuna do udziału w sprawie. Sąd podniósł, że postanowienie to zostało skutecznie doręczone powodowi w dniu 8 marca 2019 r., a zatem wskazany w nim termin upłynął 25 kwietnia 2019 r. Ponieważ do tego dnia przedstawiciel powoda nie zgłosił swego udziału Sąd odrzucił pozew.

Przedmiotowe postanowienie powód zaskarżył zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie. Zarzucił mu naruszenie: 1. konstytucyjnego prawa do sądu i pomocy prawnej z urzędu; 2. naruszenie art. 117 w zw. z art. 124 w zw. z art. 70 § 1 k.p.c. i art. 199 § 2 i inne k.p.c.; 3. naruszenie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego poprzez nierozpoznanie jego wniosków o zwrócenie się bezpośrednio do jego opiekuna prawnego o zgłoszenie się do sprawy oraz zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazał, że jest osobą ubezwłasnowolnioną częściowo i wobec braku możliwości samodzielnego prowadzenia sprawy oraz wykonywania wezwań Sądu złożył następujące wnioski: o zwrócenie się bezpośrednio do jego opiekuna prawnego na adres(...)ul. (...),(...) N.o zgłoszenie się do sprawy; o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości; o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W ocenie skarżącego brak rozpoznania jego wniosków był nieprawidłowy, a samo odrzucenie pozwu nieuzasadnione. Naruszało to przepisy prawa procesowego i prawa człowieka.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne i doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na przepisie art. 199wzory i zestawienia

§ 1 pkt 3 k.p.c., który stanowi, że Sąd odrzuci pozew jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie. Jak wynika zaś § 2 powołanego przepisu z powodu braku zdolności sądowej jednej ze stron albo zdolności procesowej powoda i nie działania przedstawiciela ustawowego lub braku w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem, uniemożliwiającego jej działanie, sąd odrzuci pozew dopiero wówczas, gdy brak nie będzie uzupełniony zgodnie z przepisami kodeksu.

Stosownie do treści art. 65 § 1 k.p.c. zdolność procesową mają m.in. osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych. Zgodnie z art. 66 k.p.c. osoba fizyczna niemająca zdolności procesowej może podejmować czynności procesowe tylko przez swego przedstawiciela ustawowego. Osoba ubezwłasnowolniona częściowo jest reprezentowana przez kuratora (art. 16 § 2 k.c.).

Zgodnie z art. 70 i 71 k.p.c. jeżeli braki w zakresie zdolności procesowej dają się uzupełnić, sąd wyznaczy w tym celu odpowiedni termin. Jeżeli braki powyższe nie zostały w wyznaczonym terminie uzupełnione, sąd zniesie postępowanie w zakresie, w jakim jest ono dotknięte brakami i w miarę potrzeby wyda odpowiednie postanowienie.

W sprawie Sąd I instancji w sposób błędny postanowieniem z dnia 5 marca 2019 r. wyznaczył powodowi A. Ż. termin 14 dni do usunięcia braku zdolności sądowej, poprzez zgłoszenie się do postępowania jego opiekuna prawnego I. K., pod rygorem odrzucenia pozwu. Po pierwsze usunięcie braku powinno dotyczyć zdolności procesowej powoda, nie zaś zdolności sądowej. Po wtóre Sąd winien wyznaczyć termin do usunięcia braków zdolności procesowej nie powodowi A. Ż., lecz jego opiekunowi prawnemu I. K.. W sytuacji, w której pozbawiony zdolności procesowej powód wytacza powództwo samodzielnie, sąd powinien z urzędu ustalić, czy powód ma przedstawiciela ustawowego, i wezwać go do wstąpienia do postępowania w oznaczonym terminie pod rygorem odrzucenia pozwu, a w braku przedstawiciela – zwrócić się do sądu opiekuńczego o jego ustanowienie. Sąd nie powinien natomiast wyznaczać terminu do usunięcia braku osobie, której ten brak dotyczy (małoletniemu lub ubezwłasnowolnionemu) (patrz: M. Sychowicz komentarz do art. 70 k.p.c. (w:) K. Piasecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366, wyd. 7. Warszawa 2016; M. Grzegorzczak komentarz do art. 70 k.p.c. (w:) T. Ereciński (red.) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze. wyd. V. 2016).

Zatem odrzucenie pozwu byłoby możliwe wyłącznie w sytuacji, gdyby przedmiotowy brak zdolności procesowej powoda nie został uzupełniony zgodnie z art. 70 k.p.c. po upływie wyznaczonego terminu. Termin ten powinien zostać wyznaczony kuratorowi powoda I. K. a nie powodowi A. Ż.. Wezwanie to było tym bardziej możliwe, że Sąd z

urzędu powziął informacje o danych opiekuna prawnego powoda i jego adresie, wskazał go także powód (informacje ze sprawy(...)- zapissek urzędowy k. 6, k.9).

Wobec błędnego wezwania przez Sąd powoda, a nie jego kuratora, do usunięcia braku zdolności procesowej częściowo ubezwłasnowolnionego, brak uzasadnienia dla odrzucenia pozwu.informacje o jednostce

Skarżący w zażaleniu zakwestionował również brak rozpoznania przez Sąd złożonego przez niego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jednak postanowieniem z dnia 15 maja 2019 roku (k. 26) wnioski te zostały rozpoznane. orzeczenia sądów

W tym stanie rzeczy postanowiono jak na wstępie, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Wobec uchylecia zaskarżonego postanowienia Sąd I instancji nada sprawie bieg.

SSA Paweł Rygiel SSA Jan Kremer SSO (del.) Wojciech Żukowski